

DISSERTATIO CRITICA
DE
ORTU ET INCREMENTIS
LINGUAE LATINAE,

QUAM,
VENIA ORDINIS AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM
AD AURAIUM INCLYTUM ATHENÆUM,

P. P.
JOHANNES GABRIEL LINSÉN,
PH. MAG., LITTERAT. ROMAN. ADJUNCTUS,

ET
JOHANNES ISAACUS FLORIN,
STIPEND. BILMARKIANUS,
NYLANDI.

In Audit. Jurid. die XII Decembris MDCCCXVIII,
horis ante meridiem solitis,

P. V.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

f

PRINTED AND SOLD BY

DE

OR TU ET INCREMENTIS
LINGUAE LATINAE

VERBA ET SENTENTIAE
AD ADVERSARIUM

JOHANNES GABRIEL LINSLEY

IN REGIA UNIVERSITATE BORNEOLINENSIS

JOHANNES LINSLEY

STUDENT UNIVERSITATIS

BOURNEOLINENSIS

IN REGIA UNIVERSITATE BORNEOLINENSIS

ALOE, THE UNIVERSITY

Quæ jam disferuimus, eorum, speramus, minuent quodammodo auctoritatem, qui Græcam Romanorum originem pro certa habent. Si enim obtutum vel paullulum stringit Sabina cum Romanis jam ante Urbem conditam propinquitas, adhuc faltem sub iudice est lis, utrum Graja an Itala sint propago. Contestatum namque est, gentem Sabinorum & antiquissimam in Italia fuisse & aliarum matrem, Picentum, Samnitum, ceterarum (s). Alii quidem stirpis eorum auctores nominant Umbros (t), quos tamen & ipsos habendos antiquissimos affirmant (u): ut itaque neutiquam a Græcia oriundi censeantur

G

tur

s) STRABO, L. V: 'Ἐστὶ δὲ παλαιότατον γένος οἱ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες. VIRG. Georg. II, 532. Æn. VII, 706. "Sabeller hießen nach Plinius, III, 13. f. 17 die von Griechen genannten Samniten (Sauniten oder Sabiniten) über Campanien; sie führten diesen Namen nach Cato, weil sie als Sühnopfer (*ver sacrum*) ausgestoßene Abkömmlinge der aufonischen Sabiner waren, wovon noch ein Stamm über Latium wohnten; ihre Sprache war oskisch." Voss ad Virg. Georg. II, 167. Etiam a Livio, L. X, c. 19, Samnitum cohortes *Sabellæ* nominantur.

t) DIONYS., L. II, c. 51.

u) FLORUS, L. I, c. 17. PLINIUS, *Hist. nat.* L. III, c. 14. HERODOTUS antiquiores eos Etruscis, gente valde antiqua, testatur. L. I. Etiam ab Oïcis Aufonum progenie Sabini traduntur orti Oſcaque lingua loquentes. Liv. L. X, c. 20. Elucet igitur has omnes gentes ejusdem fuisse originis. Cfr. CLUVERIUS, l. c. p. 41.

tur (v). His igitur incitatur ad disquisitionem nostram persequendam.

Ut Romanorum ex Alba origines non admodum absconditæ debent videri, ita majoribus forsitan obductæ sunt tenebris Albanorum. Trojanum hos fuisse genus Æneadum in Italiam deductorum posteros, fama est vulgata: cujus tamen non parum laborat fides. Minime opinioni eorum accedimus, qui

v) Notissima quidem est fabula de origine Sabinorum Laconica: cujus vero causam expositam legimus a DIONYSIO, l. c. Coloniam narrat venisse in Sabinos quorundam Lacedæmoniorum, leges pertæforum severas a Lycurgo conditas, sedesque cum illis conjunxisse: quam ob rem multa ab his peregrinis Sabini didicerint instituta, alacriora in primis belli studia, moribusque duriores facti majorem exercuerint vitæ frugalitatem & animi atque corporis patientiam. Quæ tamen parum sibi constat narratio. Quomodo enim meliorem Sabinos docere potuerunt disciplinam, cum optima ipsi aspernati fuerint patria instituta? Probabilia igitur videntur, quæ dicit v. MÜLLER: "Die Sage, daß Samniter und Sabiner lakonische Pflanzvölker wären, scheint keinen festen Grund zu haben, als eine Uebereinstimmung im Ton und Sitten". L. c. p. 120. Scite etiam HEYNE vanitatem hujus dictitæ originis ex eo probat, quod Virgilius ab eadem commemoranda abstinuit. Exc. VIII ad Æn. VIII. — Gallo cuidam nostri temporis, CREVIER, aliam eamque peculiarem de origine Sabinorum fingere placuit opinionem. Facit illos a Creta insula oriundos, urbemque inclytam Sabinam Cures a Curetibus adumbrat nomen invenisse. Manifestum commentum: constat enim a quiri (hasta) appellatas esse etiam Cures. DIONYS. L. II, c. 50.

qui traditionem de Ænea in Ausoniam profugo, vanitatis quippe Græcæ figmentum, ex omni volunt memoria revellendam (x): quos nimis dubitandi libidinis jam Æneidos con-

G 2

vin.

x) Præter CLUYERUM in primis SAM. BOCHARTUS, in *epistola ad de Segrais* misa (ex Gallico sermone in Latinum a JOH. SCHEFFERO versa, operique adnexa *Phaleg & Canaan*, Lugd. Bat. 1692 edito) hoc conatus est ostendere. Utrumque refutare pugnavit THEOD. RYCKIUS, disq. *de primis Italiæ colonis & Æneæ adventu* (sub finem notarum & castigat. *Lucæ Holstenii in Stephanum Byzant.*, quas Lugd. Bat. 1684 edidit RYCKIUS reginæque quondam Sveciæ CHRISTINÆ dedicavit). — Firmari videtur hæc opinio auctoritate in primis HOMERI, apud quem, Il. XX, 306, sqq. ita effatur Neptunus:

Ἦδη γὰρ Πριάμου γενεὴν ἤχθησε Κρονίων
 Νῦν δὲ δὴ Ἀινείας βίη Τρώεσσιν ἀνάξει,
 Καὶ παίδων παῖδες, τοὶ κεν μετόπισθε γένωνται.

Quibus jam Strabo adductus est, ut Æneam in Italiam iter facisse negaret, cum in Troade ipsum regnaturum heic indicatum putarit. Alii regnum Æneæ Italicum intelligendum autumant, alii prorsus ad imperium Romanum locum absurde accommodant. Vix autem est genuinus. Nisi valde fallimur, facile efficitur, non ab HOMERO esse illum profectum. Primum enim multa in Iliade loca vaticinii in morem non Priamidarum tantum interitum significant, sed totius Trojanorum gentis, e. c. IV, 35-37; VI, 449; XXI, 216. Deinde versus: Πριάμου γενεὴν ἤχθησε Κρονίων, plane iis repugnat locis & antecedentibus & sequentibus, quæ si perpendas,

vincere valet perenne documentum; cujus ut poëtica laus frustra deterent homines, immodico tumore turgescencia tantum ingeniosa judicantes, naturæ sic fines excedentes, ita historica illa neminem umquam sagaciorē fugiet (y). Lucul-

len-

tantum abesse confitearis, ut Priami progeniem odisset Jupiter, ut e contrario ei maxime sit propensus, calamitatemque fatalem mor-
tus misereatur. Loquitur ipse IV, 44 ἰσθ. μέγ' ὀχθήσας:

Αἶ γὰρ ὑπ' ἡελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀσπερόεντι
Ναιετάουσιν πόλιντες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Τάων μοι πέρι κῆρι τίεσκετο Ἴλιος ἰσθή,
Καὶ Πριάμος καὶ λαὸς εὐμμελίῳ Πριάμοιο.

Et XXII, 168, ἰσθ.

Ὡ πόποι, ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τείχος
Ὀφθαλμοῖσιν ὄρωμαι ἑμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ
Ἐκτορος — — —

Nobis quidem hæc persuadent, posteriori ævo, quando de Æneæ regno jam increbuerat fama, hos infertos esse versus, neque ex mente HOMERÏ aliud vaticinatum Neptunum, quam fore in Æneæ gentem Dardani superflitem (v. 303). Ejusdem forsitan sunt ætatis, atque Hymnus in Venerem, in quo formoso suo Idæo patri prænuntiat Cythereis:

Σοὶ δ' ἔσται φίλος υἱὸς ὃς ἐν Τρώεσσι ἀνάξει
Καὶ παῖδες παῖδεσσι διαμπερὲς ἐκγεγάονται.

y) Fuit Virgilius "multæ antiquitatis homo sine odio peritus," GEL-
LIUS, L, V, c. 12.

lentissime nuper istius famæ fidem fecit eximius B. G. NIEBUHR, qui prima ejus vestigia in ipso apparere Latio probavit (2). Tribui autem heroi Anchisiadæ nimis magna, cum & novi Trojani in Italia imperii honoretur conditor & sanguinis Albani Romanique auctor, haud temere suspicaris, Profecto si Trojana quædam civitas in Italico solo fuisset constituta, prioribus incolis ei cedere coactis, exteris ille ab oris veniens alienigena populus in gente Latina non evanuisset, saltem non sine notabili quodam excidii eventu etiam futuris sæculis cernendo corruisset. Conspicuum vero nullam ipsius vim in partem aut publicæ rei aut religiosæ animadverti, quis dicere dubitat? (3). Consonum igitur putamus, nonnisi adulatione

2) *Römische Geschichte*, I Th. p. 125, sqq. Quæ contra de re disputat A. W. SCHLEGEL, in *Heidelberg. Jahrbücher d. Litt.* 1816 No. 55, quantum nos judicamus, sententiam Niebuhrianam haud infringunt.

3) Forsitan cujusdam ad rem illustrandam erit momenti Æneam in Italia confidentem cum Othino Scandiæ augusto colono conferre. Videntur enim ambobus æque celsa consilia & molimina vindicari, Quam vero clarus hic postgenitis! quam egena rerum illius memoria! Qui fundamentis primis regni cujusdam locatis barbaræ gentis exstat conditor, veneratione ea non caret, quæ instituta ipsius diutissime servet, idque efficiat, ut in hominum ingeniis & moribus spiret ejus animus. At Romulus, qui suam ipse in remotissima tempora gentem finxit, Æneæ & Trojanorum progeniem se nusquam prodidit. Quis enim crediderit, fraterno sædatum sanguine alumnum lupæ, in Tullis Hostiliis, Horatiis, Brutis quasi renatum,

tione poetarum, Augustum in nepotes referentium (b) Æneæ a Venere ducentis genus, factum esse, ut *Romanæ stirpis origo* (c) hic fuerit habitus. Et tamen VIRGILIUS, ut res dubia probabilior fieret, fictione ista censuit esse opus, qua, jam cum decernenda Æneæ fortuna esset, Turnum quidem jussu Jovis fato relictura, ne omnia ipsius vota caderent in irritum, hæc conjugem orans inducitur Juno:

*Illud te, nulla fati quod lege tenetur,
Pro Latio obtestor, pro majestate tuorum:
Cum jam connubiis pacem felicibus, esto,
Component, cum jam leges & foedera jungent,
Ne vetus indigenas nomen mutare Latinos,
Neu Troas fieri jubeas, Teucrosque vocari,
Aut vocem mutare viros, aut vertere vestes.*

Sit

a pio Ænea fociisve duci suo haud dissimilibus esse ortum? Patet etiam, sacra non magis quam civilia Romanorum instituta Æneæ deberi. Vestæ cultum, jam antiquissimis temporibus per omnem fere terrarum orbem propagatum, is primus Latio intulisse falso perhibetur. De Diis Penatibus mox infra. — Trojanorum in Latio coloniam aliquatenus similem cogitare licet confidentibus in Novægardia Væregis: quorum ut posterius minime haberi possunt Rutheni, ita haud multo cognatiores Trojanis videntur fuisse Romani.

b) VIRG. *Æn.* I, 290 — 295. VII, 98 — 101. OVID, *Fast.* IV, 39, sq. *Met.* XV, 813 — 821.

c) VIRG. *Æn.* XII, 166.

Sit Latium, sint Albani per sæcula reges,

Sit Romana potens Itala virtute propago:

Occidit — occideritque finas cum nomine Troja! (d).

Testantur quidem poëtæ, simulque historici, Albanos ex Lavinio, coloniæ quam confluxit Æneas sede, primordia cepisse. Examinatis autem ipsorum testimoniis, ei inclinamus conjecturæ, non propriæ a Trojanis demigratum esse Albam, sed potius a Latinis. Videtur concitata quadam inter Trojanos atque Latinos Lavinienfes discordia, non diutius placuisse, ut communibus uterentur domiciliis, hosque ab illis discessisse. Duæ antiquissimæ narrationes invicem comparatæ id nobis suggerunt. Traditur scilicet, post conditam Albam simulacra Deorum Penatium a Lavinio illuc transportata miro prodigio in pristinas sedes remigrasse, iterumque abducta de novo revertisse: quam ob causam ibi iisdem relictis plures reductæ essent Lavinium familiæ, hanc perrecturæ urbem incolere & sacra curaturæ (e). Præterea alia dicitur narratione,

Tu-

d) *Æn.* XII, 819, sqq. Eandem rem ornavit HORATIUS, Junonem ipsam loquentem faciens. *Carminum* III, 3.

e) SERVIVS ad *Æn.* I. SEXT. AURELIUS, I, c. DIONYSIVS L. I. — Revera etiam post Tarquinius ex urbe depulso, dudum itaque dirutam Albam, floruit Lavinium. — Cultum vero deorum Penatium haud antiquitus a Romanis adsumtum esse, vel id probat, quod, ut apud AUGUSTINUM, *de Civit. Dei* [L. IV, c. 9, VARRO docet, plus quam annos centum & septuaginta deos sine simulacro colue-

Julum, Ascanii filium, Æneæ nepotem, & Silvium, quem postumum ex Ænea genuisset Lavinia, Ascanio jam mortuo, inter se contendisse, uter imperio esset potiturus, populi que favore Silvium regem factum Albæ cum posteris regnassee (f). Nonne igitur ex his facillimum est collectu, Latinos solos hujus oppidi cives fuisse, qui se a communitate cum Trojanis removissent? Verum quidem est, secundum narrationes allatas non a Silvio Lavinium relictum, sed jam ab Ascanio. Cum vero simul id feratur evenisse, postquam triginta adeo annos Lavinii imperasset (g), parum credibile est, seniori pla-

runt. At Penates certe sub specie quadam sunt honorati. Sponte subit animum Æneæ narratio sane luculenta.

*Effigies sacræ divum Phrygiique Penates,
Quos mecum a Troja mediisque ex ignibus urbis
Extuleram, visi ante oculos adflare jacentis
Insomnis, multo manifesti lumine, qua se
Plena per insertas fundebat luna fenestras.
Tum sic affari — —*

Æn. III, 148, sqq. Faciunt hæc fidem, neque in Alba cultos esse Penates ullos, omneque disruptum hujus cum Lavinio commercium.

f) SEXT. AUREL. l. c. DIONYS. L. L.

g) VIRG. Æn. I, 269 — 271. VIII, 47, sq. Locum priorem quidam ita explicant, ut mentio sit facta tantum de tempore, quo regnaverit Ascanius, non de eo, post quod exactum imperii sedem mutarit. Quod tamen eo magis est incommodum, quo certius po-